

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 285/2015-73

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti EKOTEZ SLOVAKIA spol. s r. o. v likvidácii, Tekovská 17, Zlaté Moravce, právne zastúpenej advokátom JUDr. Jurajom Bizoňom, Advokátska kancelária BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Ncb 6/2014 a jeho uznesením z 15. júla 2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Ncb 6/2014 a jeho uznesením z 15. júla 2014 p o r u š i l základné právo spoločnosti EKOTEZ SLOVAKIA spol. s r. o. v likvidácii, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Spoločnosti EKOTEZ SLOVAKIA spol. s r. o. v likvidácii, p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov), ktorú j e Krajský súd v Nitre p o v i n n ý vyplatiť na účet Advokátskej kancelárie BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

3. Sťažnosti spoločnosti EKOTEZ SLOVAKIA spol. s r. o. v likvidácii, v časti požadujúcej zrušenie uznesenia Krajského súd v Nitre č. k. 15 Ncb 6/2014-1355 z 15. júla 2014 a vrátenie veci na ďalšie konanie n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 285/2015-35 z 30. apríla 2015 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti EKOTEZ SLOVAKIA spol. s r. o. v likvidácii, Tekovská 17, Zlaté Moravce (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Ncb 6/2014 a jeho uznesením z 15. júla 2014.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľka v podaní z 30. júna 2015 a krajský súd vo vyjadrení z 19. júna 2015 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka vystupuje ako žalobkyňa v konaní vedenom Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 27 Cb 106/2008 o zaplatenie sumy 207 267,05 € proti žalovaným [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a spoločnosti SIGNOS s. r. o. (spolu ďalej len „žalovaní“). Zákonnou sudkyňou na okresnom súde je JUDr. M [REDAKOVANÉ] K [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sudkyňa“).

Podstatou konania pred okresným súdom je podľa sťažovateľky skutočnosť, že žalovaní začali v priebehu roku 2004 odčerpávať zisk a aktíva sťažovateľky, teda ju tzv. „tunelovali“. Konali takto do konca roka 2006, teda do momentu, keď sťažovateľka vstúpila do likvidácie. Súčasne v tomto období žalovaní financovali z majetku sťažovateľky kúpu a užívanie nových luxusných motorových vozidiel a uhradili náklady na ďalšiu administratívnu a personálnu činnosť ich rodinnej spoločnosti. Podľa sťažovateľky jej tak spôsobili škodu najmenej vo výške požadovanej v žalobe.

Sťažovateľka 24. apríla 2014 doručila okresnému súdu výzvu na vstup [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „vedľajší účastník“) ako vedľajšieho účastníka do konania. Tento je vlastníkom obchodného podielu sťažovateľky a má byť vedľajším účastníkom z viacerých hmotnoprávných dôvodov uvedených vo výzve. Okresný súd a rovnako aj žalovaní sa s tým stotožnili, v dôsledku čoho 28. apríla 2014 okresný súd rozhodol zaslať výzvu sťažovateľky z 24. apríla 2014 vedľajšiemu účastníkovi. Vedľajší účastník výzvu akceptoval a vstúpil do konania na strane sťažovateľky.

Vedľajší účastník 9. júna 2014 poveril svojim právnym zastupovaním v konaní Advokátsku kanceláriu J [REDACTED] & Partners, s. r. o., [REDACTED] (ďalej len „dr. J [REDACTED]“). Dr. J [REDACTED] požiadal pre nedostatok času na prípravu o odročenie pojednávania, ktoré sa konalo 10. júna 2014. V tento deň sa dr. J [REDACTED] súčasne dozvedel, že vec súdi jeho bývalá manželka. Vedľajší účastník pri výbere svojho právneho zástupcu o uvedenej skutočnosti nevedel, keďže sudkyňa si po rozvoze zmenila priezvisko a nebolo tak možné bez ďalších informácií identifikovať ich rodinný vzťah.

Následne sudkyňa napriek žiadosti o odročenie pojednávania 10. júna 2014 pojednávala. Počas pojednávania sa radila s právnymi zástupcami žalovaných o tom, či je pojednávanie nutné odročiť a aký ďalší termín pojednávania by im v takom prípade vyhovoval. Právni zástupcovia žalovaných vyvíjali na sudkyňu tlak a žiadali ju, aby vo veci bezodkladne rozhodla. Likvidátorka, ktorá v mene sťažovateľky koná, preto zostala prekvapená, keď zo zápisnice o pojednávaní zistila, že právny zástupca žalovaných uviedol: „... v prípade odročenia pojednávania dôjde k vzneseniu námietky zaujatosti zo strany PZ

vedľajšieho účastníka voči zákonnej sudkyňi. Ak sa tak stane, tak využijeme možnosť riešiť vec aj pred disciplinárnou komisiou SAK.“ Právny zástupca sťažovateľku informoval, že právny zástupca žalovaných navyše uviedol, že podľa jeho názoru bude námietka zaujatosti podaná z dôvodu rodinného vzťahu medzi dr. J. [REDACTED] a sudkyňou. Právny zástupca žalovaných sa teda nielen otvorene a priamo na pojednávaní vyhráľal právnenmu zástupcovi sťažovateľky a vyvíjal tlak na sudkyňu, aby vedľajšiemu účastníkovi odňala procesné práva, ale súčasne prezradil novú informáciu, teda že dôverne pozná osobný život sudkyne, keď uviedol, že dr. J. [REDACTED] je jej bývalým manželom. Právny zástupca žalovaných takto reagoval spontánne okamžite potom, ako zistil, kto zastupuje vedľajšieho účastníka. Je teda zrejmé, že informáciou o osobných vzťahoch sudkyne disponoval počas celého konania. Sťažovateľka, ale ani vedľajší účastník takúto vedomosť dovtedy nemali.

V nadväznosti na uvedenú situáciu považuje sťažovateľka za preukázané, že žalovaní, resp. ich právni zástupcovia, majú so sudkyňou osobný vzťah, keďže disponujú dokonca osobnými informáciami o tom, kto sú jej bývalí partneri.

Sťažovateľka 24. júna 2014 podala námietku zaujatosti proti sudkyňi. Dôvodom námietky bola existencia predchádzajúceho manželského vzťahu medzi sudkyňou a dr. J. [REDACTED], teda osobného vzťahu presahujúceho bežný rámec profesionálneho vzťahu sudcu a advokáta. Skutočnosť, že sa sudkyňa a dr. J. [REDACTED] rozviedli, znamená, že sú medzi nimi negatívne emócie, lebo inak by nemali na rozvod dôvod. Sťažovateľka vyzvala vedľajšieho účastníka na vstup do konania na svojej strane, aby tak získala v konaní silnejšie postavenie. Pokiaľ je však sudkyňa v negatívnom osobnom porozvodovom vzťahu s dr. J. [REDACTED], budú tak v značnom rozsahu poškodené predovšetkým práva sťažovateľky ako žalobkyne.

Námietku zaujatosti podal aj dr. J. [REDACTED], ktorý navyše uviedol, že so sudkyňou majú spoločnú dcéru a sú medzi nimi mimoriadne negatívne vzťahy, keďže sudkyňa podala naňho trestné oznámenie, a to len niekoľko týždňov pred pojednávaním konaným 10. júna 2014.

Sudkyňa sa k námietke vyjadrila 3. júla 2014. Uviedla, že sa necíti zaujatá, nemá žiadny vzťah k prerokovávanej veci, účastníkom konania a ani k ich právnym zástupcom. Súčasne však uviedla, že bola manželkou dr. J. [REDACTED], manželstvo bolo rozvedené rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť 26. marca 2010, na spoločnej adrese s dr. J. [REDACTED] sa nezdržiava asi päť rokov. Neudržiava s ním žiadny kontakt a nemá k nemu žiadny vzťah. Konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov medzi nimi vedené nebolo. V rozvodovom rozsudku bola dr. J. [REDACTED] uložená vyživovacia povinnosť na maloletú dcéru, a keďže si túto povinnosť dobrovoľne neplnil, sudkyňa oznámila túto skutočnosť orgánom činným v trestnom konaní.

Sťažovateľka zastáva názor, že ak sudkyňa napriek uvedeným objektívnym faktom tvrdí, že k dr. J. [REDACTED] nemá žiadny vzťah, toto tvrdenie nemôže byť pravdivé, a to tak z hľadiska ňou uvádzaných objektívnych skutočností, ako aj z hľadiska schopností ľudskej psychiky.

Vo vyjadrení sudkyne sa ďalej uvádza, že pojednávanie, ktoré sa malo konať 10. júna 2014, bolo odročené na žiadosť dr. J. [REDACTED]. Toto tvrdenie je podľa sťažovateľky nepravdivé. Fakt, že sa pojednávanie konalo napriek žiadosti dr. J. [REDACTED] o jeho odročenie, je len demonštrovaním skutočnosti, že sudkyňa počas pojednávania 10. júna 2014 odňala vedľajšiemu účastníkovi jeho procesné práva, čím de facto preukázala svoju zaujatosť voči dr. J. [REDACTED], dôsledkom čoho je neschopnosť viesť pojednávanie v súlade so zákonnou úpravou.

Krajský súd uznesením č. k. 15 Ncb 6/2014-1355 z 15. júla 2014 vyslovil, že sudkyňa nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania veci. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľke doručené 8. septembra 2014.

Podľa názoru sťažovateľky došlo k porušeniu jej označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru.

Sťažovateľka považuje uznesenie krajského súdu predovšetkým za nepreskúmateľné. Tento bez relevantného odôvodnenia len konštatoval, že dr. J. [REDACTED] a sudkyňa sú bývalými manželmi, majú spoločné dieťa, nemajú vyporiadané majetkovoprávne vzťahy a vyživovaciu povinnosť k dieťaťu. Nevysporiadal sa so skutočnosťou, že sudkyňa podala na dr. J. [REDACTED] trestné oznámenie, hoci ide o nespornú skutočnosť, ale ani s tým, že obaja majú zaregistrovanú rovnakú adresu trvalého bydliska. Neidentifikoval ani to, čo znamená stav „bežný v porozvodovom období“.

Krajský súd podľa sťažovateľky neodôvodnil ani to, prečo sa odklonil od stabilizovanej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej je neprípustné, aby v jednom konaní vystupovali bývalí manželia v postavení sudca a právny zástupca, resp. účastník konania (1 Nc 65/2011).

Ďalej krajský súd podľa názoru sťažovateľky ani čiastočne nevysvetlil, prečo považuje vzťahy medzi dr. J. [REDACTED] a sudkyňou za neutrálne, a to s prihliadnutím na trestné konanie vyplývajúce z ich spoločných osobných vzťahov. V rozpore s tým krajský súd navyše zmätočne tvrdí, že na vznik pochybností o zaujatosti sudkyne je potrebné preukázanie aktívneho alebo pasívneho negatívneho postoja sudkyne k dr. J. [REDACTED].

Podľa názoru sťažovateľky akýkoľvek vzťah v porozvodovom období, či už neštandardný, alebo bežný je relevantným dôvodom na závažné pochybnosti o zaujatosti sudkyne voči účastníkom konania a ich právnym zástupcom.

Uznesenie krajského súdu je podľa presvedčenia sťažovateľky svojvoľné (arbitrárne). Je to dané tým, že krajský súd zatajil svoje myšlienkové pochody a úvahy a namiesto relevantného odôvodnenia iba stručne uviedol, že zo subjektívneho vyjadrenia sudkyne nevyplýva antagonistický vzťah voči dr. J. [REDACTED], ktorý by vzbudzoval pochybnosti o možnosti konať vo veci nezaujato a zákonne rozhodnúť. Okrem toho podľa názoru krajského súdu malo byť povinnosťou dr. J. [REDACTED] uprieť vedľajšiemu účastníkovi jeho právo na slobodný výber právneho zástupcu.

Aj keď sa sudkyňa vyjadrila tak, že sa necíti byť zaujatá, bolo nutné posúdiť, či sú objektívne oprávnené pochybnosti sťažovateľky o nezaujatosti sudkyne. Pritom pre vylúčenie sudkyne z konania stačila pochybnosť o jej nestrannosti. Účastník konania nemusí totiž preukazovať zaujatosť sudcu.

Sťažovateľka poukázala aj na to, že krajský súd v závere uznesenia uviedol, že dr. J. [REDAKOVANÉ] mal odmietnuť právne zastúpenie vedľajšieho účastníka, keď sa dozvedel o tom, že vo veci koná jeho bývalá manželka. Pritom z dostupných tvrdení nevyplýva, že dr. J. [REDAKOVANÉ] mal pri prevzatí právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka vedomosť o tom, ktorý konkrétny sudca vo veci rozhoduje. Súčasne sťažovateľka zdôrazňuje, že každý má právo vybrať si právneho zástupcu, ku ktorému má dôveru. Precedens, ktorý sa snaží krajský súd vytvoriť a podľa ktorého advokát by mal mať povinnosť odmietnuť zastupovanie klienta v prípade, že vo veci rozhoduje zaujatý sudca, je podľa sťažovateľky absolútne neprijateľný a právne neudržateľný.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné práva obchodnej spoločnosti EKOTEZ SLOVAKIA spol. s r. o. v likvidácii

- na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy(...) a podľa článku 36 ods. 1 Listiny(...),

- na zákonného sudcu podľa článku 48 ods. 1 Ústavy(...) a článku 38 ods. 1 Listiny(...),

- na spravodlivý proces a na prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru(...),

uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 15.07.2014, sp. zn. 15Ncb/6/2014-1355 porušené boli.

II. Uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 15.07.2014, sp. zn. 15Ncb/6/2014-1355 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti EKOTEZ SLOVAKIA spol. s r. o. v likvidácii trovy konania v sume 340,90 EUR na účet obchodnej

spoločnosti BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Z vyjadrenia žalovaných z 28. októbra 2014 doručeného ústavnému súdu 31. októbra 2014 (vyjadrenie podali žalovaní spontánne a iniciatívne bez výzvy ústavného súdu, pozn.) vyplýva, že aj keď žalovaní nie sú účastníkmi konania vedeného ústavným súdom, považujú za potrebné písomne sa vyjadriť k sťažnosti. Sťažnosť je podľa žalovaných pokračovaním snahy sťažovateľky o odňatie veci zákonnému sudcovi, čím dochádza k ďalšiemu predlžovaniu sporu. Sťažnosť obsahuje nepresné citácie, zavádzajúce, ale aj nepravdivé tvrdenia a účelový popis skutkového stavu. Sťažnosť bola podaná neoprávnenou osobu, keďže sťažovateľka ju podala namiesto vedľajšieho účastníka, ktorý vlastnú lehotu na uplatnenie námietky zaujatosti sudkyne zmeškal. Konanie začalo 15. mája 2008 a trvá už viac ako šesť rokov. Jediným subjektom na strane žalobcu bola od začatia sporu do júna 2014 sťažovateľka. Na pojednávaní konanom 20. marca 2014 sťažovateľka podľa ustanovenia § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku požiadala sudkyňu o predbežné právne posúdenie veci. Keďže vyjadrenie sudkyne nebolo v súlade s očakávaniami sťažovateľky, pristúpila k „*zmene taktiky*“. Jej účelom malo byť odňatie veci sudkyňi, resp. jej pridelenie inému sudcovi. Na ďalšom pojednávaní 28. apríla 2014 sťažovateľka oznámila, že jej konateľ má záujem vystupovať v konaní ako vedľajší účastník na strane sťažovateľky. Pritom vedľajší účastník od začiatku sporu sa pojednávaní aktívne zúčastňoval. Tvrdenie, podľa ktorého žalovaní sa s týmto návrhom stotožnili, nezodpovedá skutočnosti. Mali pochybnosti o opodstatnenosti takéhoto návrhu, ale napriek tomu nenamietali, a to preto, aby vec nemusela byť postúpená krajskému súdu, čím by sa konanie zase predĺžilo. Ďalšie pojednávanie bolo odročené na 10. jún 2014. Deň predtým (teda 9. júna 2014) vedľajší účastník oznámil, že za právneho zástupcu si zvolil dr. J. [REDACTED]. Tento je „*náhodou*“ bývalým manželom sudkyne. Vedľajší účastník v skutočnosti 9. júna 2014 nielen požiadal dr. J. [REDACTED] o právne zastúpenie, ale dr. J. [REDACTED] zastupovanie aj prevzal, pričom splnomocnenie a žiadosť o odročenie pojednávania boli okresnému súdu doručené toho istého dňa. Právny zástupca žalovaných v skutočnosti na pojednávaní 10. júna 2014 uviedol, že predpokladá vznesenie námietky zaujatosti zo strany právneho

zástupcu vedľajšieho účastníka voči sudkyňi v prípade, ak dôjde k odročeniu pojednávania s tým, že ak sa tak stane, potom bude využitá možnosť riešiť vec aj pred disciplinárnou komisiou Slovenskej advokátskej komory. Nepravdivé, vymyslené a účelovo motivované je tvrdenie sťažovateľky, podľa ktorého sa právny zástupca žalovaných mal vyhrážať právnomu zástupcovi sťažovateľky, vyvíjať tlak na sudkyňu a súčasne prezradiť, že dôverne pozná osobný život sudkyne. Námietka zaujatosti predložená sťažovateľkou vytyka jednak postup sudkyne v konaní, ale tiež namieta jej predchádzajúce manželstvo s právnym zástupcom vedľajšieho účastníka. Pritom platí, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti spočívajúce v jeho postupe v konaní alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach. Dôvodom vylúčenia sudcu nemôže byť ani jeho vyjadrenie v zmysle ustanovenia § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Obsah zápisnice o pojednávaní z 10. júna 2014 usvedčuje sťažovateľku z vopred pripraveného plánu vylúčiť sudkyňu z konania nezákonným spôsobom. Zo zápisnice totiž nevyplýva ani zmienka o tom, z akého dôvodu by mala byť sudkyňa z konania vylúčená. Preto ak sťažovateľka, resp. jej likvidátorka, čítali zápisnicu a vyvodili z nej záver, že dr. J. [REDACTED] je bývalým manželom sudkyne, mohli to takto „zistiť“ iba vtedy, ak túto informáciu vopred poznali. Nezodpovedá pravde tvrdenie, podľa ktorého dôvod údajnej zaujatosti mal odznieť mimo zápisnicu. V súvislosti s námietkou zaujatosti vedľajšieho účastníka voči sudkyňi je podstatné, že nebola podaná v zákonnej 15-dňovej lehote v zmysle § 15a ods.1 Občianskeho súdneho poriadku, keďže právny zástupca vedľajšieho účastníka, ktorý právne zastupovanie prevzal 9. júna 2014, sa najneskôr tento deň mohol objektívne dozvedieť, kto je zákonným sudcom vo veci. Námietka bola podaná až 25. júla 2014, teda 1 deň po uplynutí zákonnej lehoty, a to elektronicky. Bola preto podaná oneskorene. Sťažovateľku nemožno považovať pre nedostatok príčinnej súvislosti za osobu oprávnenú namietajú zaujatosť sudkyne, keďže dôvody zaujatosti vyvodzuje zo vzťahu medzi právnym zástupcom vedľajšieho účastníka a sudkyňou. Existuje iba nízka pravdepodobnosť, že by si vedľajší účastník zvolil právneho zástupcu bez toho, aby o tom vedel právny zástupca sťažovateľky. Sťažovateľke chýba na podanie sťažnosti aktívna legitimácia. Postup sťažovateľky, ktorá podala námietku zaujatosti za vedľajšieho účastníka, sa dá jednoducho vysvetliť tým, že samotný účastník zmeškal lehotu na podanie námietky zaujatosti.

Z vyjadrenia predsedu krajského súdu sp. zn. Spr 687/15 z 19. júna 2015 doručeného ústavnému súdu faxom toho istého dňa a poštou 24. júna 2015 vyplýva, že pri interpretácii ustanovenia § 14 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku sa príslušný senát riadil ústavným právom účastníka konania na prejednanie veci pred nestranným súdom a zásadami prijatými judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), pričom zároveň prihliadol aj na ústavnú zásadu, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Skutočnosť, že účastník zo svojho subjektívneho hľadiska cíti zaujatosť zákonného sudcu, nezakladá bez ďalšieho dôvod na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci, ak povaha okolností, z ktorých vyvodzuje možnosť vzniku pochybností o jeho nezaujatosti, nemôže z objektívneho hľadiska viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania. Treba uviesť, že okresný súd nepostupoval spôsobom, ktorý by mohol viesť k takýmto pochybnostiam. Krajský súd vychádzal z názoru, že ani bývalý manželský vzťah sudcu a právneho zástupcu účastníka konania a z neho prameniace nedorozumenia premietnuté do občiansko-právnej alebo obchodno-právnej roviny nemôžu bez ďalšieho ohroziť nestrannosť sudcu. Krajský súd vychádzal aj zo skutočnosti, že sudca musí mať dostatok schopností ovládať svoje konanie vrátane sféry svojich vnútorných pocitov. Miera schopnosti sudcu zachovať nadhľad a potrebnú dávku odstupu od veci, od účastníkov konania a od všetkého, čo súvisí s prejednávaním veci, je daná stupňom osobnej a osobnostnej pripravenosti sudcu na výkon súdnictva. Krajský súd skúmal námietku tak z hľadiska naplnenia subjektívnych kritérií, ako aj existencie objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikáť pochybnosti o nestrannosti sudcu, ako to už viackrát judikoval ESLP. Táto judikatúra vyžaduje, aby sa obava z nedostatku nestrannosti zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Znamená to, že nestrannosť možno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybností na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. To, či krajský súd dostatočne a do všetkých podrobností vyhodnotil aj túto objektívnu stránku nestrannosti, ponecháva predseda krajského súdu na posúdenie ústavnému súdu. Napokon ešte uvádza, že nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 815/2014-36 z 1. apríla 2015 na základe sťažnosti vedľajšieho účastníka namietajúceho porušenie rovnakých základných práv v tom istom

konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 15 Ncb 6/2014 a jeho uznesením z 15. júla 2014 bolo vyslovené porušenie základného práva vedľajšieho účastníka na súdnu ochranu.

Z repliky právneho zástupcu sťažovateľky z 30. júna 2015 doručenej ústavnému súdu 7. júla 2015, ktorou reaguje na vyjadrenie predsedu krajského súdu, vyplýva, že s jeho stanoviskom nesúhlasí. Predseda krajského súdu sa nezaoberal konkrétnymi námietkami uvedenými v sťažnosti. Iba vo všeobecnosti uvádza, že ani bývalý manželský vzťah sudcu a právneho zástupcu účastníka konania a z neho prameniace nedorozumenia nemôžu bez ďalšieho ohroziť nestrannosť sudcu, ktorý musí mať dostatok schopností ovládať svoje konanie vrátane sféry svojich vnútorných pocitov. Krajský súd teda uvádza, že daný rodinný a príbuzenský vzťah medzi sudkyňou a právnym zástupcom vedľajšieho účastníka považuje za absolútne neutrálny. Pritom ako podstata konania sa javí skutočnosť, či naozaj môže byť ohrozená nestrannosť sudkyne, ktorá je v blízkom rodinnom zväzku s právnym zástupcom alebo účastníkom konania, navyše pokiaľ v tomto vzťahu dochádza k preukázateľnému vzniku sporov dokonca v trestno-právnej rovine. Podľa výkladu prezentovaného krajským súdom nie je možné, aby bol akýkoľvek sudca zaujatý, pretože všetci sudcovia sú pripravení na výkon súdnictva tak, aby nikdy neboli ovplyvnení okolnosťami odlišnými od zákona. V skutočnosti však sudcovia napriek tomu, že majú byť morálnym a odborným vzorom spoločnosti, majú aj svoj osobný život ako všetci ostatní občania a tento ich ako každú ľudskú bytosť ovplyvňuje. Nemožno súhlasiť ani s názorom, podľa ktorého nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybností na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylúči ako sudcu nestranného. Tento názor nerešpektuje rozhodovaciu prax ESLP, ktorý dlhodobo uplatňuje tzv. teóriu zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach účastníkov. Spravodlivosť totiž nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že je vykonávaná. Sudca sa má objektívne javiť v očiach účastníkov, že je nestranný a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti. S poukazom aj na ustanovenie § 14 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v prípade existencie relevantných pochybností nie je možné v právnom štáte pripustiť, aby vo veci samej rozhodoval ten sudca, v súvislosti s ktorým sú dané ako objektívne skutočnosti

existencia bývalého manželského vzťahu, trvajúci rodičovský vzťah k maloletému dieťaťu, nevyporiadané majetkové spory a podanie trestného oznámenia na právneho zástupcu jedného z účastníkov konania.

Ústavný súd doručil sťažnosť, uznesenie č. k. II. ÚS 285/2015-35 z 30. apríla 2015, vyjadrenie predsedu krajského súdu, ako aj repliku sťažovateľky aj žalovaným, aby sa aj mohli vyjadriť vo veci samej, keďže rozhodnutím ústavného súdu by aj oni mohli byť dotknutí na svojich právach.

Zo spoločného vyjadrenia žalovaných z 24. júna 2015 doručeného ústavnému súdu 29. júla 2015 vyplývajú v zásade rovnaké skutočnosti a názory, aké uviedli žalovaní už vo svojom spontánne podanom vyjadrení z 28. októbra 2014. Ďalej uvádzajú, že krajský súd správne poukazuje na to, že dr. J. [REDAKOVANÉ] 9. júna 2014 musel mať vedomosť o osobe zákonného sudcu vo veci a v prípade pochybnosti o nezaujatosti sudkyne voči jeho osobe mohol právne zastúpenie vedľajšieho účastníka neprijať. Bez hlbšieho právneho významu je stanovisko sťažovateľky popisujúce akúsi povinnosť preberať právne zastúpenia. Možno zhrnúť, že vedľajší účastník si mohol právneho zástupcu zvoliť a týmto mohol byť aj dr. J. [REDAKOVANÉ]. Rovnako dr. J. [REDAKOVANÉ] mal nespochybniteľné právo zastupovanie neprijať. Ak sa však rozhodol, že ho prevezme, potom bol povinný rešpektovať sudkyňu náhodne vybranú v zmysle rozvrhu práce. Napokon žalovaní opätovne poukazujú na to, že sťažovateľku nemožno považovať za aktívne legitimovanú a jej sťažnosť mala byť odmietnutá ako podanie neoprávnenej osoby. Navrhujú preto sťažnosť ako nedôvodnú odmietnuť.

II.

Z námietky zaujatosti žalobkyne voči sudkyňi zo 17. júna 2014 doručenej okresnému súdu 24. júna 2014 vyplýva, že sudkyňa sa počas pojednávania konaného 10. júna 2014 začala radiť s právnymi zástupcami žalovaných o tom, či je pojednávanie nutné odročiť. Títo na ňu vyvíjali tlak a žiadali ju, aby vo veci bezodkladne rozhodla, pretože v opačnom

prípade bude podaná námietka zaujatosti. Po prečítaní zápisnice z pojednávania zostala likvidátorka sťažovateľky šokovaná zistením, že právny zástupca žalovaných predpokladá vznesenie námietky zaujatosti právnym zástupcom vedľajšieho účastníka voči sudkyňi, ak dôjde k odročeniu pojednávania, pričom ak sa tak stane, tak právny zástupca využije možnosť riešiť vec aj pred disciplinárnou komisiou Slovenskej advokátskej komory. Právny zástupca sa teda nielen otvorene a priamo na pojednávaní vyhrážal právnemu zástupcovi sťažovateľky, ale súčasne prezradil novú informáciu, teda že dôverne pozná osobný život sudkyne, keď uviedol, že dr. J. [REDACTED] je jej bývalým manželom. Právny zástupca žalovaných reagoval spontánne okamžite potom, ako zistil, kto zastupuje vedľajšieho účastníka. Je preto zrejmé, že informáciou o osobných vzťahoch sudkyne disponoval počas celého konania. Naproti tomu vedľajší účastník, ale ani likvidátorka sťažovateľky túto vedomosť dovedy nemali, keďže to nenaznačovalo ani priezvisko sudkyne, ktorá si po rozvode neponechala priezvisko bývalého manžela, čo evokuje negatívne okolnosti ich rozvodu. Vzhľadom na uvedenú situáciu je preukázané, že žalovaní, resp. ich právni zástupcovia majú so sudkyňou osobný vzťah, keďže dokonca disponujú intímnymi informáciami o tom, kto sú jej bývalí partneri. Do momentu, keď právny zástupca žalovaných začal hovoriť o podaní námietky zaujatosti, nemala likvidátorka sťažovateľky o tomto blízkom vzťahu vedomosť a sudkyňa nikdy neuviedla, že je vo veci zaujatá. Námietku zaujatosti vznáša sťažovateľka predovšetkým z dôvodu existencie predchádzajúceho manželského vzťahu medzi sudkyňou a právnym zástupcom vedľajšieho účastníka dr. J. [REDACTED]. Nepochybne ide o osobný vzťah, ktorý presahuje bežný rámec profesionálneho vzťahu sudcu a advokáta. Skutočnosť, že sa sudkyňa a dr. J. [REDACTED] rozviedli, znamená, že sú medzi nimi negatívne emócie. Sťažovateľka vyzvala vedľajšieho účastníka na vstup do konania na svojej strane preto, aby získala v konaní silnejšie postavenie. Ak je však sudkyňa v negatívnom osobnom porozvodovom vzťahu s právnym zástupcom vedľajšieho účastníka, budú tak predovšetkým v značnom rozsahu poškodené práve práva sťažovateľky.

Z vyjadrenia sudkyne k námietkam zaujatosti sťažovateľky a vedľajšieho účastníka z 3. júla 2014 vyplýva, že sa vo veci necíti zaujatá, nemá žiadny vzťah k prerokovávanej

veci, účastníkom konania a ani k ich právnym zástupcom. Je pravdou, že bola manželkou dr. J. [REDACTED], ktorý 9. júna 2014 prevzal zastupovanie vedľajšieho účastníka na strane sťažovateľky. Manželstvo sudkyne s dr. J. [REDACTED] bolo rozvedené s právoplatnosťou dňom 26. marca 2010. Na spoločnej adrese v N. [REDACTED] sa nezdržiava asi päť rokov. S dr. J. [REDACTED] neutržiava žiadny (písomný, telefonický, osobný) kontakt. Nemá k nemu žiadny vzťah. O vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov konanie vedené nebolo. V rozvodovom rozsudku bola dr. J. [REDACTED] uložená vyživovacia povinnosť na (v tom čase maloletú) dcéru. Keďže si zákonnú povinnosť dobrovoľne neplnil, sudkyňa oznámila túto skutočnosť orgánom činným v trestnom konaní. K ostatným údajom uvedeným v námietkach sa nevyjadruje. Sú irelevantné a nepravdivé.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 15 Ncb 6/2014-1355 z 15. júla 2014 vyplýva, že sudkyňa nie je vylúčená z prerokúvania a rozhodovania vecí vedenej okresným súdom pod sp. zn. 27 Cb 106/2008. Podľa názoru krajského súdu skutočnosti súvisiace s konaním pojednávania 10. júna 2014 spočívajú v okolnostiach a postupe sudkyne v prerokúvanej veci, a preto v zmysle ustanovenia § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku nie sú dôvodom na vylúčenie sudcu z prerokúvania a rozhodovania vecí. Na tieto skutočnosti preto krajský súd neprihliadal. Vychádzajúc z argumentácie podaných námietok zaujatosti v súvislosti s existenciou bývalého manželského vzťahu dr. J. [REDACTED] so sudkyňou, nedoriešených majetkoprávných vzťahov, ako aj vyživovacej povinnosti k maloletej dcére, nemožno bez ďalšieho, a to bez preukázania aktívneho alebo pasívneho negatívneho postoja sudkyne k dr. J. [REDACTED], ktorý by mohol mať vplyv na jej konanie v prerokúvanej veci, dospieť k záveru, že sú dôvody na vylúčenie sudkyne z prerokúvania a rozhodovania vecí. Sudkyňa vo svojom vyjadrení poukázala na skutkový stav, ktorý možno považovať za bežný v porozvodovom období, pričom z jej vyjadrenia nevyplýva antagonistický vzťah voči dr. J. [REDACTED] vzbudzujúci pochybnosti o jej možnosti ďalej konať vo veci nezaujato a zákonne rozhodnúť. Krajský súd poukazuje aj na skutočnosť, že v čase prevzatia právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka dr. J. [REDACTED] 9. júna 2014 tento musel mať vedomosť, kto je zákonným sudcom v prerokúvanej veci a v prípade pocitu pochybnosti o nezaujatosti sudkyne voči jeho osobe mohol právne zastúpenie vedľajšieho účastníka neprijať.

Z nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 815/2014-36 z 1. apríla 2015 vyplýva, že bolo porušené základné právo vedľajšieho účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 15 Ncb 6/2014 z 15. júla 2014. Uznesenie krajského súdu sp. zn. 15 Ncb 6/2014 z 15. júla 2014 bolo zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti nebolo sťažnosti vyhovené. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd nepovažoval za potrebné overiť si charakter a intenzitu vzájomných vzťahov medzi sudkyňou a dr. J. [REDAKOVANÉ], a tým prispieť k odstráneniu pochybností o nezaujatosti sudkyne aj z objektívneho hľadiska. V posudzovanom prípade nedal krajský súd v odôvodnení uznesenia uspokojivú odpoveď na kľúčovú otázku nastolenú vedľajším účastníkom ako sťažovateľom v ním vznesenej námietke zaujatosti, či medzi jeho právnym zástupcom a sudkyňou existuje taký vzťah, ktorý by objektívne mohol spochybňovať jej nezaujatosť (nestrannosť). Odpoveď na túto otázku môže ústavne akceptovateľným spôsobom krajský súd sformulovať až po doplnení dokazovania. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou krajského súdu v rámci opätovného prerokovania veci doplniť dokazovanie a na základe náležite zisteného skutkového stavu vo veci rozhodnúť tak, aby v uznesení o vylúčení, resp. nevyhlúčení zákonnej sudkyne boli uvedené relevantné dôvody na jej vylúčenie, resp. nevyhlúčenie.

Podľa zistenia ústavného súdu krajský súd dosiaľ nerozhodol opätovne o námietke zaujatosti sudkyne podanej vedľajším účastníkom, a to potom, ako nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 815/2014-36 z 1. apríla 2015 bolo uznesenie krajského súdu sp. zn. 15 Ncb 6/2014 z 15. júla 2014 zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa sťažovateľky sudkyňu nemožno považovať za nezaujatú a nestrannú vzhľadom na preukázaný negatívny porozvodový vzťah medzi ňou a dr. J. [REDAKOVANÉ] ako právnym zástupcom vedľajšieho účastníka. O kvalite tohto vzťahu svedčí skutočnosť, že sudkyňa podala na dr. J. [REDAKOVANÉ] trestné oznámenie.

Krajský súd aj žalovaní sú presvedčení, že uznesenie krajského súdu vrátane jeho odôvodnenia obstojí. Kým podľa krajského súdu bývalý manželský vzťah sudkyne a právneho zástupcu účastníka konania a z neho prameniace nedorozumenia nemôžu bez ďalšieho ohroziť nestrannosť sudkyne, žalovaní akcentujú názor, podľa ktorého sťažovateľka nebola aktívne legitimovaná námietku zaujatosti sudkyne podať, keďže sa táto opiera o jej vzťah k právnenému zástupcovi vedľajšieho účastníka.

Doterajšiu relevantnú judikatúru ústavného súdu k problematike práva účastníka konania na nezaujatého a nestranného sudcu možno zhrnúť takto:

Z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva právo účastníka súdneho konania na nestranný súd, ktorému zodpovedá ústavná povinnosť súdov prerokovať a rozhodnúť každú vec tak, aby voči účastníkom postupovali nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžali a objektívne posúdili všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ má právomoc o nich rozhodnúť (m. m. II. ÚS 71/97, III. ÚS 24/05, IV. ÚS 38/09). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom však nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu ústavne akceptovateľným spôsobom prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (m. m. I. ÚS 73/97).

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v občianskom súdnom konaní garantované najmä prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania predmetnej veci pre zaujatosť. Z uvedeného dôvodu možno sudcu vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania, alebo na základe návrhu samotného sudcu. Podrobnosti o rozhodovaní súdu o námietkach zaujatosti upravuje Občiansky súdny poriadok v § 14 až § 17.

Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti. V judikatúre EŠLP, na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje posudzovanie nestrannosti podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00, IV. ÚS 38/09).

Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie, ktoré postupne vo veci vykonával, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám konania, k ich právnym zástupcom, k svedkom a pod. Z tohto hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadril v tom zmysle, že sa vnútorne necíti byť zaujatý. Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností, ktoré vzbudzujú pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach účastníkov konania a verejnosti (m. m. III. ÚS 24/05, III. ÚS 198/09).

Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký javiť aj objektívne v očiach účastníkov konania. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (rozsudok EŠLP vo veci Delcourt v. Belgicko zo 17. 1. 1970). V tomto smere i zdanie môže byť dôležité. Mal by byť vylúčený každý sudca, u ktorého existuje opodstatnená obava, že nie je celkom nestranný, pretože v stávke je dôveryhodnosť, ktorú musí súdna moc vzbudzovať v demokratickej spoločnosti a hlavne u účastníkov konania (rozsudok EŠLP vo veci Piersack v. Belgicko z 21. 9. 1982, obdobne rozsudok EŠLP vo veci Padovani v. Taliansko z 26. 2. 1993, m. m. tiež napr. nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 38/09).

Pri aplikácii už uvedených všeobecných záverov na danú vec treba z pohľadu ústavného súdu predovšetkým po skutkovej stránke konštatovať, že podstatou námietky zaujatosti podanej sťažovateľkou a doručenej okresnému súdu 24. júna 2014 je existencia predchádzajúceho manželského vzťahu medzi sudkyňou a právnym zástupcom vedľajšieho účastníka, následne ich rozvod a z neho vyplývajúce negatívne emócie. Námietku zaujatosti podal aj dr. J. [REDACTED] v zastúpení vedľajšieho účastníka (okresnému súdu bola doručená 25. júna 2014), ktorý uviedol, že so sudkyňou majú spoločnú dcéru a sú medzi nimi mimoriadne negatívne vzťahy, keďže sudkyňa podala naňho trestné oznámenie, a to len niekoľko týždňov pred pojednávaním konaným 10. júna 2014. Sudkyňa vo vyjadrení k podaným námietkam zaujatosti z 3. júla 2014 uviedla, že sa necíti zaujatá a nemá žiadny vzťah k prerokováanej veci, účastníkom konania a ani k právnym zástupcom. Bola manželkou dr. J. [REDACTED], manželstvo bolo rozvedené v roku 2010, neudržiava s dr. J. [REDACTED] žiadny kontakt a nemá k nemu žiadny vzťah. Keďže dr. J. [REDACTED] dobrovoľne neplnil súdom určenú vyživovaciu povinnosť na maloletú dcéru, oznámila túto skutočnosť orgánom činným v trestnom konaní. Ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 815/2014-36 z 1. apríla 2015 vyslovil porušenie základného práva vedľajšieho účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 15 Ncb 6/2014 z 15. júla 2014 s tým, že toto uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd vo svojom uznesení č. k. 15 Ncb 6/2014-1355 z 15. júla 2014 v podstate zaoberal iba hodnotením subjektívneho stanoviska sudkyne o tom, že sa necíti byť zaujatá. V tejto súvislosti dospel k záveru, podľa ktorého stanovisko sudkyne obstojí, pretože, vychádzajúc z argumentácie podaných námietok zaujatosti, nemožno bez ďalšieho (bez preukázania aktívneho alebo pasívneho negatívneho postoja sudkyne k dr. J. [REDACTED]) dospieť k záveru, že sú dôvody na vylúčenie sudkyne z prerokúvania a rozhodovania veci.

Z uvedeného možno vyvodiť, že krajský súd opomenul vec posudzovať z objektívneho pohľadu. Nevzal dostatočne do úvahy, že sudca síce môže byť subjektívne

absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie, na jeho pomer k veci, účastníkom konania, ich právnym zástupcom, svedkom a pod. Inými slovami, neprihliadal na tzv. teóriu zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale sa musí ako taký javiť aj objektívne v očiach účastníkov konania.

Za najmarkantnejší objektívny príznak považuje ústavný súd nespornú (aj sudkyňou potvrdenú) skutočnosť, podľa ktorej sudkyňa, ktorej manželstvo s právnym zástupcom vedľajšieho účastníka bolo rozvedené, podala na právneho zástupcu vedľajšieho účastníka trestné oznámenie pre neplnenie vyživovacej povinnosti voči spoločnej maloletej dcére. Za takéhoto stavu sa sudkyňa podľa názoru ústavného súdu nemôže z objektívneho hľadiska javiť v očiach sťažovateľky ako nezaujatá a nestranná, a to tým viac, že vedľajší účastník, ktorého právne zastupuje bývalý manžel sudkyne, vystupuje v konaní na strane sťažovateľky ako žalobkyne.

Na uvedených záveroch nič nemenia námietky uplatnené žalovanými. Ide najmä o ich názor, podľa ktorého sťažovateľka nie je vecne aktívne legitimovaná namietať zaujatosť sudkyne z dôvodu jej vzťahu k právnemu zástupcovi vedľajšieho účastníka. Žalovaní vlastne tvrdia, že na základe použitého argumentu je na podanie námietky zaujatosti vecne aktívne legitimovaný vedľajší účastník.

Uvedené stanovisko žalovaných nemožno akceptovať. Ako to už bolo konštatované, vedľajší účastník vstúpil do konania na strane sťažovateľky ako žalobkyne, a preto sťažovateľka a vedľajší účastník majú záujem na dosiahnutí rovnakého výsledku.

Ďalšie námietky žalovaných (údajne oneskorene podaná námietka zaujatosti zo strany vedľajšieho účastníka, údajná vedomosť dr. J. [REDAKOVANÉ] v momente prevzatia zastupovania, že danú právnu veci rieši jeho bývalá manželka, otázka správnosti či nesprávosti postupu dr. J. [REDAKOVANÉ], keď zastupovanie prevzal napriek skutočnosti, že vec súdi jeho bývalá manželka) nie sú z pohľadu rozhodovania krajského súdu o námietke

zaujatosti podanej sťažovateľkou nijako relevantné, pretože sa týkajú námietky podanej vedľajším účastníkom.

Vzhľadom na všetky uvedené argumenty došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Zároveň to znamená, že už nie je potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením základného práva sťažovateľky na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny.

Sťažovateľka požadovala náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 340,90 €.

Ústavný súd zistil, že správne by sťažovateľke patrila náhrada trov v celkovej výške 518,76 €, a to za 2 úkony právnych služieb v roku 2014 (prevzatie a príprava zastúpenia a sťažnosť) po 134 €, za 1 úkon právnych služieb v roku 2015 (replika na vyjadrenie krajského súdu) vo výške 139,83 €, ako aj režijný paušál 2-krát po 8,04 € a 1-krát 8,39 €, ale tiež daň z pridanej hodnoty vo výške 86,46 €. Nebolo však možné priznať sťažovateľke náhradu trov v sume prevyšujúcej čiastku ňou požadovanú, a preto bola priznaná suma 340,90 € (bod 2 výroku nálezu).

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

Na základe citovaných ustanovení v zásade prichádzalo do úvahy, aby ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 15 Ncb 6/2014-1355 z 15. júla 2014 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že citované uznesenie krajského súdu, ktorým tento rozhodol uno actu tak o námietke zaujatosti podanej sťažovateľkou, ako aj o námietke zaujatosti podanej vedľajším účastníkom, ústavný súd zrušil už nálezom č. k. II. ÚS 815/2014-36 z 1. apríla 2015 na základe sťažnosti podanej vedľajším účastníkom, nebolo možné vyhovieť sťažnosti v časti, v ktorej sa sťažovateľka domáhala zrušenia tohto uznesenia a vrátenia veci na ďalšie konanie (bod 3 výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2015